

8 . Alba Iulia | Punct: str. Dacilor, nr. topo 277/1 (proprietar Ana Chiorean) | Anul: 2005

Anul: 2005

Cod RAN: 1026.02

Perioade: Antichitate

Epoci: Epoca romană timpurie

Tipuri sit: tip neprecizat

Categorii sit: Domestic, Transport

Autori: Matei Drîmbărean

Instituții: Muzeul Național al Unirii, Alba Iulia

Raport

Ca urmare a cererii nr. 602/05.08.2005 către DCCPCN Alba și a adresei nr. 677/10.08.2005, înaintată MNUAI, în perioada 15.08.2005–05.10.2005, pe baza contractului de cercetare nr. 694/12.08.2005, a fost executată săpătura arheologică preventivă în vederea descărcării de sarcină istorică a terenului pe care beneficiarul intenționează să-și construiască obiectivul „locuințe familiale”.

Terenul în cauză este situat în zona central-vestică a orașului roman colonia Aurelia Apulensis. Perimetrul ce urmează a fi investigat, în prezent are destinația de grădină. În zonele limitrofe au mai fost executate săpături arheologice, zona fiind destinată construirii de locuințe.

Obiectul contractului de cercetare îl constituie eliberarea de sarcină istorică a terenului în vederea realizării a patru locuințe familiale cu suprafața totală de 490 m².

Din punct de vedere arheologic zona respectivă se pretează pentru o abordare a cercetării în vederea lămuririi centuriației orașului roman, terenul fiind dispus perpendicular pe axa principală (cardo maximus) a așezării.

O cercetare pe amplasamentele viitoarelor clădiri ne-ar fi îndepărtat de acest obiectiv. În consecință, cu acordul proprietarului și în urma consultării Comisiei Naționale de Arheologie, s-a ales soluția trasării unităților de cercetare pe lungimea terenului, perpendicular pe axa centrală a coloniei Aurelia Apulensis.

Au fost trasate 17 unități de cercetare notate SI...SXVI; SXIIIA. SI cu dimensiunile 10 x 2 m, orientată pe direcția VNV-ESE.

Adâncimea maximă a săpăturii -1,56 m. Au fost identificate substrucțiunile unui edificiu din piatră: un zid cu lățimea de 0,60 m orientat pe direcția V-E; în profilul NNE și pe grund au fost două ziduri orientate N-S; un alt zid profilându-se și pe latura SSV a SI. Au fost surprinse cel puțin două etape (faza I și II) aparținând edificiilor din piatră. Pe profilul NNE, între m. 3,15-6,30 au fost puse în evidență amenajări succesive (nisip, pietriș, dale din piatră) probabil aparținând unui drum (stradă). Orientarea acestei străzi este N-S, fiind vorba de un cardines.

SII cu dimensiunile 10 x 2 m, orientată pe direcția VNV-ESE. Adâncimea maximă a săpăturii -1,50 m. În continuare sunt prezentate substrucțiunile zidului orientat V-E, surprins și în SI.

În profilul de SSV au fost materializate alte două ziduri.

De asemenea la -1,30 m este reprezentată o lentilă de arsură, marcând faza de lemn a așezării.

SIII, de 10 x 2 m, orientată pe direcția VNV-ESE. Adâncimea maximă a săpăturii -1,50 m. De reținut două trasee de ziduri orientate N-S din care s-au mai păstrat doar amenajările din pietriș.

SIV, de 10 x 2 m, orientată pe direcția VNV-ESE. Adâncimea maximă a săpăturii -1,54 m. Între m. 5-10 observăm că zona a fost intens afectată de activitățile antropice. De altfel acest fenomen al distrugerii

zidurilor în vederea recuperării materialelor constitutive este întâlnit frecvent.

SV, de 10 x 2 m, orientată pe direcția VNV-ESE. Adâncimea maximă a săpăturii -1,36 m. De remarcant prezența unui zid orientat V-E al cărui fundație este parțial păstrată. Pe un sector important al secțiunii s-a păstrat la -0,65 -0,75 m un nivel de locuire aparținând fazei a II-a a edificiilor din piatră.

SVI, de 10 x 2 m, orientată pe direcția VNV-ESE. Adâncimea maximă a săpăturii -1,50 m. Zidul semnalat în SV este din nou remarcant, el pierzându-se în profilul de NNE la m. 4. Observăm tehnica opus incertum utilizată la realizarea fundațiilor.

SVII, cu dimensiunile de 10 x 2 m, orientată pe direcția VNV-ESE. Pe toată suprafața secțiunii a fost evidențiată o pardoseală aparținând unei locuințe din faza a II-a de piatră. Pentru realizarea acestei pardoseli s-au utilizat pietre de râu de mici dimensiuni, legate cu mortar (opus caementicium) peste care s-a turnat mortar de var. Este foarte probabil ca în acest mortar să fi fost așezate cărămizi.

SVIII, de 10 x 2 m, orientată pe direcția VNV-ESE. Adâncimea maximă a săpăturii -1,40 m. Efectele distrugerii zidurilor sunt din nou evidențiate. Observăm că nu a existat o preferință pentru o anumită categorie de materiale; cărămizi, piatră, marmură, fiind preferate deopotrivă.

SIX, cu dimensiunile de 10 x 2 m, orientată pe direcția VNV-ESE. Adâncimea maximă a săpăturii -1,70 m. Au fost evidențiate fazele I și II ale edificiilor din piatră. Între m. 7,80-8,70 în profilul de NNE și pe grund se păstrează patul de amenajare din pietriș ce a aparținut unui zid orientat N-S.

SX, de 10 x 2 m, orientată pe direcția VNV-ESE. Adâncimea maximă a săpăturii -1,78 m. În stratigrafie se observă o puternică intervenție antropică, zona fiind efectiv dezafectată. Din ziduri se mai păstrează doar amenajările din pietriș, uneori fiind utilizați bolovani de râu.

SXI, cu dimensiunile de 10 x 2 m, orientată pe direcția VNV-ESE. Adâncimea maximă a săpăturii -1,62 m. Pe măsură ce ne apropiem de zona centrală a orașului, constatăm o accentuare a distrugerilor zidurilor; probabil clădirile devin mai importante furnizând materie primă superioară din punct de cantitativ și calitativ. Și aici surprindem principalele etape de evoluție a așezării.

SXII, cu dimensiunile de 10 x 2 m, orientată pe direcția VNV-ESE. Adâncimea maximă a săpăturii -2,26 m. S-a procedat la secționarea unui zid. Adâncimea de fundare a ajuns la cota -2,26. Aici doar patul de așteptare a zidului a scăpat neatins, el având o înălțime de 0,40-0,45 m. Din faza a doua de piatră s-au păstrat două postamente de formă dreptunghiulară, realizate din lespezi de piatră, bolovani, cărămizi pe care erau amplasate coloane din piatră și capiteliuri.

SXIII, de 15 x 2 m, orientată pe direcția NNE-SSV. Adâncimea maximă a săpăturii -2,22 m. Între m. 0-7 a fost identificat pavajul din dale de piatră ce aparținea unei străzi orientată N-S (cardines).

Analiza stratigrafică dovedește că strada a cunoscut mai multe refaceri. Prima etapă când drumul este realizat doar din pietriș, corespunde fazei de lemn a edificiilor. Dezvoltarea clădirilor din piatră marchează și modernizarea străzii; aceasta fiind pavată cu lespezi de piatră. Au fost surprinse două niveluri cu lespezi din piatră fapt ce dovedește cel puțin o refacere a tramei stradale din piatră. Acest aspect a mai fost evidențiat și cu prilejul altor cercetări în cuprinsul orașului roman Apulum I. Între m. 9,60-15 au fost identificate traiectoriile unor ziduri din care s-a păstrat doar patul de amenajare din pietriș.

SXIIIA, de 5 x 2 m, orientată pe direcția NNE-SSV. A fost trasată pentru a ne lămurii cu privire la dimensiunile străzii. În acest scop și pe latura de ESE a fost executată o casetă.

SXIV, cu dimensiunile 10 x 2 m, orientată VNV-ESE. Adâncimea maximă a săpăturii -1,54 m. Secțiunea a fost trasată cu scopul de a completa informațiile furnizate în cursul cercetării suprafețelor SVII și SVIII.

SXV, SXVI, cu dimensiunile 10 x 2 m, orientate VNV-ESE. Aceste unități de cercetare au fost trasate cu scopul de a întregi informațiile de natură stratigrafică și de suprafață furnizate de secțiunile SIV și SV respectiv SII.

Ulterior perioadei romane zona a fost supusă unor intense activități antropice în scopul recuperării de materiale de construcții (piatră, cărămizi, marmură etc.). Rezultatul acestor intervenții a fost cât se poate de

dăunător pentru vestigiile arheologice.

Zidurile edificiilor romane, fundațiile acestora au fost demantelate, practic rămânând doar patul de amenajare realizat din pietriș.

Cercetarea de față ne dezvăluie amplasamentul cu certitudine a două străzi (candines) ale orașului, una în SI, respectiv SXIII și SXIIIA. Orientarea acestora N–S este paralelă cu artera principală (cardo maximus) a orașului. Lățimea acestor străzi este de 3,80-3,85 m iar distanța dintre ele de cca. 124 m (măsurători în axul străzilor). Având în vedere o apropiere de cardo maximus (a cărui poziție nu o cunoaștem în teren), ar putea fi vorba de ultra kardinem I, dată fiind situarea sa la V de artera centrală a orașului. Observațiile stratigrafice ne îndreptățesc să admitem existența unui alt cardines amplasat la capetele secțiunilor SIX și SX. situat la cca. 31 m VNV de strada identificată în SXIII. Informații importante ne furnizează și substrucțiunile ce aparțin edificiilor romane cuprinse între aceste străzi (insulae). Se pot analiza maniera de executare a zidurilor, tehnica utilizată, soluții pentru realizarea pardoselilor, diferite forme tegulare utilizate etc.

Informații suplimentare online

[Raportul 3293 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
